

A magyar magánszemélyek és társaságok Ausztriában történő munkavállalására és szolgáltatásaira vonatkozó osztrák szabályozás 2011. május 1-jétől

A korábbi szabályozás és a változás fő elemei

2011. április 30. napjáig a magyar állampolgárok, mint a 2004-ben újonnan csatlakozott Európai Unió tagállamok egyikének állampolgárai, csak bizonyos megkötések mellett vállalhattak munkát Ausztriában. Ausztria ugyanis a csatlakozást követő maximum 7 éves időtartam alatt korlátozással élt e tekintetben, megvédeni szándékozva ezzel belső munkaerőpiacát. Eddigiekben, az ún. átmeneti időszakban tehát a magyar állampolgár munkavállalóknak ugyanolyan foglalkoztatási engedélyt (*Beschäftigungsbewilligung*) kellett az illetékes munkaügyi kirendeltségnél (AMS) beszerezni, mint harmadik állambeli, azaz Unió kívüli államok állampolgárainak. A különbség, vagyis az előny számukra, mint az Unió állampolgárai számára eddig abban jelentkezett, hogy tartózkodási engedélyt (*Aufenthaltsgenehmigung*) nem volt szükséges beszerezni, mindössze az Ausztriában való letelepedés első három hónapját követően az illetés idegenrendészeti hatóságnál bejelentkezési igazolást (*Anmeldebescheinigung*) kellett kérvényezni. A foglalkoztatási engedély kiállítását követő 12 hónap elteltével igényelni lehetett azt az igazolást (*Freizügigkeitsbestätigung*), mely idő- és területbeli korlátozás nélkül jogosította a nevezett személyt munkavállalásra is Ausztria területén.

A magyar vállalkozók által nyújtott szolgáltatások keretében, ugyanígy korlátozás alá estek bizonyos szolgáltatási ágazatok is, melyeket a Csatlakozási Szerződés X. Mellékletének 13. cikke határoz meg emígy: kertészeti szolgáltatások, közmegmunkálás, fémszerkezetek és szerkezetelemek gyártása, építőipar és kapcsolódó tevékenységek, biztonsági tevékenységek, ipari takarítás és tisztítás, házi betegápolás, és elhelyezés nélküli szociális ellátás.

A fenti átmeneti szabályok és az ebből kifolyólag érvényes munkaerőpiaci korlátozások szűnnek meg 2011. május 1-jétől, miszerint a magyar állampolgárok a továbbiakban bármiféle engedély nélkül, lényegében szabadon és önkéntesen, azaz választásuk alapján és hatóságok felé való bejelentési és azok általi engedélyezési kötelezettségtől mentesen vállalhatnak munkát Ausztriában, bármely gazdasági szektorban. Ehhez hasonlóan a magyar társaságok is 2011. május 1-jétől kezdve szabadon nyújthatnak határon átnyúló szolgáltatásokat, bizonyos – az ausztriai társaságokra is éppúgy vonatkozó – előírások betartása mellett.

A fenti munkaerőpiaci „liberalizáció” elsődleges következményei között felmerülhet a bérszínvonal-csökkenés megakadályozására, és ezáltal lényegében az akár magyar munkavállalók védelmére is, az osztrákok bizonyos bér- és szociális dömping elleni intézkedéseket kívánnak bevezetni.

Az egyéni munkavállalókra vonatkozó új szabályok

A fentiekben hivatkozott előzetes engedélyezési kötelezettség 2011. május 1-jével megszűnik, az egyéni munkavállalóként az osztrák munkaerőpiacra belépő magyar állampolgár szabadon köthet munkaadójával munkaszerződést.

Az említett bérszínvonal megtartása érdekében továbbá, az alábbi változások kerülnek bevezetésre.

Ausztriában nem létezik egységes és a központi kormányzat által megállapított minimálbér, hanem az egyes ágazatok munkaadói és munkavállalói érdekképviselői szervei egyeztetéseik után rögzítik évente az adott ágazatra vonatkozó minimálbért, mely az ágazati kollektív szerződés részét képezi és így az ágazat szereplőire egységesen kötelező.

Ez képezi majd azt az alapot, melynek szem előtt tartásával és az illető képesítésének és gyakorlati idejének figyelembe vétele mellett, az egyéni magyar munkavállaló munkabérét is kötelező lesz megállapítani.

Az alkalmazotti munkaviszonyban álló munkavállaló esetén, a munkaadót az eddigieknél gyakrabban ellenőrizheti az osztrák társadalombiztosítás illetékes szerve, és a fenti kollektív szerződés részét képező bértábla be nem tartása magas összegű pénzbírság kiszabását eredményezheti.

Az ilyen szabályellenes bérezés esetén, a munkavállaló maga is fordulhat jogorvoslatért a szakszervezethez vagy a munkáskamarához.

A munkavállaló hosszú idejű – három hónapot meghaladó – ausztriai tartózkodása esetén, hivatalosan bejelentett lakcímmel (*Meldezettel*) kell rendelkezzen, és ez az idegenrendészeti bejelentést továbbra sem váltja ki.

Magyar vállalkozások határon átnyúló szolgáltatásai 2011. május 1-jétől

Az Ausztriában telephellyel vagy fiókteleppel nem rendelkező magyar vállalkozások vagy egyéni vállalkozók szabadon nyújthatnak szolgáltatásokat Ausztriában, az alábbi feltételek teljesülése mellett.

Ausztriában jelenleg 82 gazdasági tevékenység van, mely az ún. szabályozott iparüzésre vonatkozó rendelet hatálya alá tartozik, és ezért előzetes szolgáltatásnyújtási bejelentéshez (*Dienstleistungsanzeige*) kötött. A bejelentés során igazolni kell az adott szolgáltatónak, hogy a megfelelő képesítéssel rendelkezik, melyet a Magyar Ekvivalencia és Információs Központ által, a 2005/36/EK irányelv alapján kiadott hatósági igazolással tehet meg.

Az igazolás kiállításához a felelős személy szakképesítése, vagy az adott iparágba tartozó társaság ügyvezetői tisztségének legalább hat éve történő ellátása, vagy a társaság elmúlt 10 év alatt legalább két éven át az adott iparágban való működése szolgálhat alapul.

A szolgáltatásnyújtási bejelentést az osztrák Gazdasági Család- és Ifjúságügyi Minisztériumnál kell megtenni, a Minisztérium honlapján is elérhető nyomtatványon (http://www.bmwfj.gv.at/Unternehmen/Gewerbe/Seiten/GewerbeausubungdurchUnternehmen_andererEUEWR-Staaten.aspx#Dienstleistung) és annak pozitív határozatáig a tevékenység űzése nem kezdhető meg. A szolgáltatásnyújtási engedély annak kiállításától számított egy évig érvényes, és évenként megújítandó illetve megújítható.

A fent jelzett szabályozott iparüzés ágazatai közé tartozik az építőipar szinte valamennyi tevékenysége, és egyéb szakképesítést igénylő – többnyire kisipari és kézműipari – ágazatok. A lista magyar nyelven sajnos nem érhető el, de az illetékes Gazdasági Család- és Ifjúságügyi Minisztérium honlapján (www.bmwfj.gv.at) német nyelven megtalálható.

A szabályozott iparüzés ágazatai közé nem tartozó iparágakban való tevékenységet előzetes engedélyezés nélkül el lehet kezdeni, illetve folytatni Ausztriában.

A magyar vállalkozások Ausztriába kiküldött munkavállalóira vonatkozó új szabályozás

A kiküldetésre alapvetően az Európai Parlament és a Tanács 96/71/EK irányelvének rendelkezései vonatkoznak továbbra is, a következő megváltozott osztrák szabályok mellett.

Amennyiben a munkavállaló szolgáltatások nyújtása keretében kerül a magyar társaság által kiküldetésre és ennek következményeként Ausztria területén dolgozik, 2011. április 30-ig a korábban meghatározott korlátozások szerint, munkavállalási engedéllyel is kellett rendelkeznie.

Ez a kötelezettség 2011. május 1-jével nyilvánvalóan megszűnik, azonban a munkavállalónak továbbra is rendelkeznie kell a magyar Országos és Egészségbiztosítási Pénztár által kiállított – korábban E101-es – A1 jelű kiküldetési igazolással, mely legfeljebb 24 hónapra (12+12) adható ki, tehát a kiküldetés maximális időtartama két év. Az A1 jelű igazolás igazolja, hogy a kiküldött munkavállaló a kiküldő (munkáltatójának székhelye szerinti) államban áll társadalombiztosítási jogviszonyban.

Az igazolás kiállításának – és ezáltal a kiküldetésnek – részletes feltételeiről az OEP alábbi honlapján lehet bővebb információt találni:

http://www.oep.hu/pls/portal/docs/PAGE/LAKOSSAG/OEPHULAK_EBELLAT/EUELLAT_ASOK/KIK%C3%9CLDET%C3%89S%20EU%202011.PDF

A kiküldött munkavállalóra is vonatkoznak továbbá az egyéni munkavállalóra fentebb részletezett szabályok, tudniillik, hogy ausztriai foglalkoztatása alatt a megfelelő osztrák ágazati bértábla szerinti munkabérré jogosult, és ennek ellenőrzését az illetékes osztrák pénzügyi közigazgatási szerv fogja végezni, amelyik adott esetben az egyéni munkavállalók szabályellenes alacsonyabb bérezése miatt kiszabható bírságot alkalmazhatja a kiküldő magyar munkáltatóval szemben is.

A kiküldött magyar munkavállalók bérezése és annak nyilvántartása

Amennyiben egy magánszemély Ausztriában kiküldetés keretén belül vállal munkát, tehát nem a szociális biztosítás általános törvényi szabályai (ASVG) vonatkoznak rá, a törvényben, rendeletben vagy ágazati kollektív szerződésben meghatározott alapbérré jogosult. Ennek ellenőrzése az adott adatnyilvántartó hatósághoz tartozik. Az ellenőrzés során a következő adatok kérhetők le:

- nettó ill. bruttó javadalmazás és más kifizetések
- javadalmazás alapjául szolgáló idő
- a kifejtett tevékenység leírása
- a tevékenység kezdetének időpontja
- a munkavállaló alkalmazásának kezdeti időpontja
- a tevékenységhez szükséges képzés.

A munkavállaló adataival kapcsolatban dokumentálni kell, hogy mely tevékenységhez kapcsolódóan került alkalmazásra, annak pontos megnevezésével.

A személyi katonokat az új szabályokhoz megfelelően igazítani és kiegészíteni szükséges.

A bérezéssel kapcsolatos dokumentumoknak, a következők szerint és német nyelven rendelkezésre kell állnia. Ezeket a foglalkozás teljes időtartama alatt, a munkavégzés helyén kell tartani. Ha a munkavégzés helye változó, az első munkahelyen kell azokat tartani, de mindenképpen Ausztria területén belül és kérésre az ellenőrző hatósághoz 24 órán belül el kell tudni juttatni. A dokumentumok pedig:

- munkaszerződés (Arbeitsvertrag / Dienstzettel)
- munkaidőkimutatás (Arbeitszeitaufzeichnungen)
- jövedelemigazolás (Lohnzahlungsnachweis)
- kifizetési igazolás.

A kifizetés igazolásaként a munkavállaló nyilatkozata is érvényes.